

всяко заето лице, независимо дали тя може реално да се установи. Тогава и само в този случай може да се изчислят средно равнище (средна производителност) на едно заето лице и структури на продукцията и на заетите от техни групирани данни по някакъв друг признак. Освен заетите, могат да се използват и показатели като условни еднородни единици чрез стойностен израз - например капитал, различни фондове и други величини. Същата произведена продукция като стойностна величина обаче може да се изрази и по друг начин чрез разнородни екстензивни единици. В този случай тя се представя като сумарна величина от произведенията на съставни количества разнородна продукция в различни мерки и качество със съответните цени. Или тук статистическият признак е друг - цената на единица количество продукция от даден вид и качество, а количествата на различните видове продукция са разнородните екстензивни единици. В такива случаи не може да се изчислява средно равнище (средна цена) на една екстензивна единица, нито структури на всички екстензивни единици. Това е една специфична особеност на икономическата отчетност за разлика от информацията в много други области на знанието. Или накратко, факторният анализ на промените на стойностните (абсолютни) величини се определя от вида на екстензивните единици и съответните на тях признаци.

Освен изходната мултипликативна връзка $P = \bar{V}T$, критиците на индексния анализ обявяват след това за тавтология и самия анализ, който се извършва чрез промените на двата факторни показателя (Шкодрев, 1989; Янкова, 2007). За целта се привежда изразът за абсолютния прираст ΔS на абсолютната резултативна величина S , който зависи само от базисните равнища на двата фактора X_0 и Y_0 и на техните прирасти $\Delta X = (X_1 - X_0) > 0$ и $\Delta Y = (Y_1 - Y_0) > 0$. Аналитично $\Delta S = S_1 - S_0 = X_1 Y_1 - X_0 Y_0 = Y_0 \Delta X + X_0 \Delta Y + \Delta X \Delta Y$, откъдето последното равенство се обявява за тавтология (Шкодрев, 1989; Янкова, 2007). Моят отговор на подобни твърдения е, че това равенство не е тавтология, а е буквено тъждество. По определение тъждество е всяко буквено равенство, което е вярно за всички числови стойности на влизащите в него букви (Выгодский, 1964). Основанието за тавтологията се извежда чрез преобразуване на изходната формула за ΔS , от което авторите обявяват за краен резултат $\Delta S = X_1 Y_1 - X_0 Y_0 + 0 + 0 + 0$. По мое мнение този резултат само потвърждава, че $\Delta S = Y_0 \Delta X + X_0 \Delta Y + \Delta X \Delta Y = X_1 Y_1 - X_0 Y_0$ е тъждество освен когато същите автори искат да ни уверят, че разликата $X_1 Y_1 - X_0 Y_0$ не е равна числово на израза $X_1 Y_1 - X_0 Y_0 + 0 + 0 + 0$. В допълнение към посочените се търсят и други основания срещу индексния анализ. Такива са например твърденията, че стойностите на факторните показатели през отчетната година \bar{V}_1 и T_1 не можели да бъдат представяни чрез равенствата $\bar{V}_1 = \bar{V}_0 + \Delta \bar{V}$ и $T_1 = T_0 + \Delta T$, защото прирастите $\Delta \bar{V} = \bar{V}_1 - \bar{V}_0$ и $\Delta T = T_1 - T_0$